

Nr 48

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag för budgetåret 1965/66 till frivilligt folkbildningsarbete, ungdomsverksamhet m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(2:a avd.)

D R I F T B U D G E T E N

Åttonde huvudtiteln

Allmänna kultur- och bildningsändamål

Frivilligt folkbildningsarbete, ungdomsverksamhet m. m.

1:o) **Bidrag till föreläsningsverksamhet m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag i propositionen nr 1 (bil. 10, punkt B 65, s. 142 och 143 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 4 januari 1965), vilket innebär en anslagshöjning med 50 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till föreläsningsverksamhet m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 2 110 000 kr.

2:o) **Bidrag till studiecirkelverksamhet.** Kungl. Maj:t har (punkt B 66, s. 143—145) föreslagit riksdagen att till detta ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 33 000 000 kr., innebärande en anslagshöjning med 12 000 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Nyman* och *Eric Gustaf Peterson* (I: 387) och den andra inom andra kammaren av herr *Mundebo m. fl.* (II: 472), i vilka hemställts att riksdagen måtte besluta att 1. maximeringen av bidraget per studietimme höjes från 15 kr. till 22:50 kr. samt 2. i anledning härav under förslagsanslaget Bidrag till studiecirkelverksamhet anvisa ytterligare medel i erforderlig omfattning.

Beträffande motiveringen för det motionsvis framställda yrkandet får utskottet hänvisa till motionen II: 472.

Departementschefen förordar, att statens andel av de bidragsberättigade kostnaderna för studiecirkelverksamheten skall höjas från 60 % för innevarande budgetår till 75 % och beräknar kostnaderna härför till 6 000 000 kr. Den av Kungl. Maj:t föreslagna ytterligare anslagshöjningen sammanhänger med den förväntade medelsförbrukningen.

Utskottet. Effekten av de under senare år beslutade förbättringarna av grunderna för statens bidrag till studiecirkelverksamheten kan utläsas bl. a. av den redovisade nettoutgiften under detta anslag. Utskottet anser att utbyggnaden av statsstödet till denna verksamhet liksom hittills bör ske i etapper. Kungl. Maj:t föreslår för nästa budgetår en fortsatt kraftig utbyggnad av stödet, vilket utskottet biträder. Med hänsyn härtill anser sig utskottet inte kunna tillstyrka förslaget i motionerna I: 387 och II: 472 om att ytterligare förbättra bidragsgrunderna genom att höja maximeringen av bidraget per studietimme från 15 kr. till 22: 50 kr.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 387 och II: 472, till *Bidrag till studiecirkelverksamhet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 33 000 000 kr.

3:o) **Bidrag till studieförbund.** Kungl. Maj:t har (punkt B 67, s. 145 och 146) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till studieförbund* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 6 000 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Paul Jansson m. fl.* (I: 379) och den andra inom andra kammaren av herr *Gustafsson* i Uddevalla *m. fl.* (II: 453), i vilka hemställts att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t uttala att statens stöd till studieförbundens organisationskostnader vid nästkommande budgetberedning så långt möjligt uppräknas så att det svarar mot folkbildningsverksamhetens omfattning och de kostnadsökningar som inträffat sedan anslaget sist reglerades.

Beträffande motiveringen för det motionsvis framställda yrkandet får utskottet hänvisa till motionen I: 379.

Kungl. Maj:ts förslag innebär en anslagshöjning med 700 000 kr., vilket belopp enligt departementschefen förutsätts bli tillfört den pedagogiska verksamheten. För innevarande budgetår står 3 milj. kr. till förfogande för studieförbundens organisationskostnader.

Utskottet har under de senaste åren vid sin behandling av Kungl. Maj:ts förslag till anslag för detta ändamål givit uttryck åt den uppfattningen att stödet

till studieförbunden, under en treårsperiod efter 1963 års beslut om förbättring av den statliga bidragsgivningen till folkbildningsarbetet, borde inriktas på den pedagogiska verksamheten. Utskottet har således ingenting att invända mot den av Kungl. Maj:t för nästa budgetår föreslagna anslagshöjningen och mot att denna i sin helhet förutsätts bli tillförd den pedagogiska delen av förbundens verksamhet. Å andra sidan hyser utskottet stor förståelse för de synpunkter på behovet av en förstärkning av studieförbundens resurser för organisation och administration, som läggs fram i motionerna I: 379 och II: 453. Utskottet kan dock inte ansluta sig till motionärernas yrkande om ett uttalande från riksdagens sida att Kungl. Maj:t vid nästkommande budgetprövning bör söka höja det statliga stödet till förbundens organisationskostnader. Det finns emellertid enligt utskottets mening anledning att i samband med kommande prövningar av det statliga bidraget till förbundens verksamhet uppmärksamt följa utvecklingen av deras kostnader för bl. a. den centrala organisationen.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

I. att riksdagen må till *Bidrag till studieförbund* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 6 000 000 kr.;

II. att motionerna I: 379 och II: 453 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

4:o) Bidrag till speciella folkbildningsåtgärder. Kungl. Maj:t har (punkt B 68, s. 146—148) föreslagit riksdagen att till Bidrag till speciella folkbildningsåtgärder för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 323 000 kr.

Av den av Kungl. Maj:t föreslagna anslagshöjningen, 121 000 kr., beräknas 100 000 kr. för höjning av det nu utgående bidraget till kompetenskurser för musikeirkelledare och lärare engagerade inom den kommunala musikbildningsverksamheten. Vidare räknas med 20 000 kr. i ökat bidrag till Musikfrämjandet i samband med avveckling av verksamheten.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt och hemställer således,

att riksdagen må till *Bidrag till speciella folkbildningsåtgärder* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 323 000 kr.

5:o) Bidrag till verksamheten vid hemgårdar. Kungl. Maj:t har (punkt B 69, s. 148 och 149) föreslagit riksdagen att till detta ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa samma anslagsbelopp som för innevarande budgetår eller ett anslag av 300 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Blomquist* (I: 147)

och den andra inom andra kammaren av herr *Fridolfsson* i Stockholm (II: 193), i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte besluta att till Bidrag till verksamheten vid hemgårdar för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 400 000 kr.

Beträffande motiveringen för det motionsvis framförda yrkandet hänvisar utskottet till motionen II: 193.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt.

I samband därmed vill utskottet erinra om sitt uttalande förra året vid behandlingen av Kungl. Maj:ts förslag om anslag till motsvarande ändamål för innevarande budgetår, enligt vilket utskottet fann i och för sig goda skäl för ett ökat statligt bidrag till hemgårdsverksamheten. Uttalandet föranleddes av motioner med samma förslag, som nu framförts i motionerna I: 147 och II: 193. Utskottet var förra året icke berett att i enlighet med motionärernas yrkande föreslå någon höjning av bidragsanslaget, särskilt som utskottet inte delade motionärernas uppfattning att detta borde ske på bekostnad av den av Kungl. Maj:t föreslagna medelsanvisningen under anslaget till bidrag till ungdomens fritidsverksamhet. Utskottet vidhåller den inställning som kom till uttryck i förra årets utlåtande och anser sig således inte kunna tillstyrka bifall till det i år framförda motionsförslaget.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 147 och II: 193, såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till verksamheten vid hemgårdar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 300 000 kr.

6:o) Utbildning av ungdomsledare. Kungl. Maj:t har (punkt B 70, s. 149 och 150) föreslagit riksdagen att till detta ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa samma anslagsbelopp som för innevarande budgetår eller ett reservationsanslag av 2 500 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Schött m. fl.* (I: 78) samt den andra inom andra kammaren av herrar *Hedin* och *Nordgren* (II: 105), i vilka hemställts att riksdagen måtte besluta att till Utbildning av ungdomsledare för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kr.;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Johan Olsson* och *Harald Pettersson* (I: 167) samt den andra inom andra kammaren av herr *Boo m. fl.* (II: 188), i vilka hemställts att riksdagen måtte till Utbildning av ungdomsledare under åttonde huvudtiteln för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kr.;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av

herr Dahlberg m. fl. (I: 375) och den andra inom andra kammaren av herr Carlstein (II: 445), i vilka hemställts att riksdagen beslutar medgiva tillsynsmyndigheten att från och med budgetåret 1965/66 kunna lämna dispens från bestämmelserna i SFS 1954:575 rörande minimitid för central ungdomsledarkurs.

Beträffande motiveringarna för de motionsvis framförda yrkandena får utskottet hänvisa till motionerna I: 78, II: 188 och II: 445.

Utskottet är helt införstått med att god tillgång på väl utbildade ungdomsledare är ett av de viktigaste villkoren för en framgångsrikt bedriven ungdomsverksamhet. Behovet av snara åtgärder för att öka insatserna på detta område torde också vara uppenbart. Inom 1962 års ungdomsutredning pågår överväganden beträffande formerna för ungdomsledarutbildningen. Först när slutsatserna redovisats av de undersökningar som utredningen i samband därmed bedriver torde det vara möjligt att bilda sig en klar uppfattning både om medelsbehovet för utbildningsverksamheten och om sättet att bäst utnyttja de resurser som verksamheten kräver. Enligt utskottets mening har ungdomsutredningen på detta område en av sina allra viktigaste uppgifter, varför det måste vara synnerligen angeläget att utredningsarbetet bedrivs med största skyndsamhet.

Departementschefen hänvisar med anledning av förslaget om oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår till ungdomsledarutbildningen dels till det pågående utredningsarbetet, dels till de förbättringar som genomförts för innevarande budgetår av den statliga bidragsgivningen för ändamålet. Vidare nämner departementschefen det förslag som för nästa budgetår framläggs under anslaget Bidrag till driften av folkhögskolor om att där beräkna 80 000 kr. till bl. a. ungdomsledarutbildning. Utskottet anser för sin del att ställningstagandet till ungdomsutredningens förslag bör avvaktas innan en ytterligare höjning beslutas av medelsanvisningen för ledarutbildningen. Utskottet avstyrker därför bifall till motionerna I: 78 och II: 105 samt I: 167 och II: 188, som alla innehåller förslag om en sådan ytterligare medelsanvisning av 500 000 kr.

I motionerna I: 375 och II: 445 förordas ett beslut av riksdagen om medgivande för tillsynsmyndigheten, d. v. s. skolöverstyrelsen, att lämna dispens från nu gällande bestämmelser rörande minimitid för central ungdomsledarkurs. Utskottet anser att lämpligheten av ett sådant dispensförfarande först bör prövas av skolöverstyrelsen och ungdomsutredningen innan ett ställningstagande kan göras och är därför inte berett att tillstyrka bifall till motionerna.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

I. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag ävensom med avslag å motionerna I: 78 och II: 105 samt I: 167 och II: 188, till *Utbildning av ungdomsledare* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kr.;

II. att motionerna I: 375 och II: 445 icke må av riksdagen bifallas.

7:o) **Bidrag till ungdomens fritidsverksamhet.** Kungl. Maj:t har (punkt B 71, s. 150 och 151) föreslagit riksdagen att till detta ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 8 000 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Blomquist* (I: 147) och den andra inom andra kammaren av herr *Fridolfsson* i Stockholm (II: 193), i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte besluta att till Bidrag till ungdomens fritidsverksamhet för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 7 762 000 kr.;

dels och två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Olsson* och herr *Svanström* (I: 394) samt den andra inom andra kammaren av herr *Boo m. fl.* (II: 443), i vilka hemställts att riksdagen måtte 1. i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla a) att nedre åldersgränsen för deltagande i statsbidragsberättigad fritidsgrupp må sänkas från 12 till 10 år, b) att nu gällande bidrag för fritidsgruppsverksamhet må höjas från högst 4:50 till högst 5:50 kr. per deltagare såvitt gäller kostnader för handledning och materiel, samt 2. till Bidrag till ungdomens fritidsverksamhet under åttonde huvudtiteln för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 000 kr.

Beträffande motiveringarna för de motionsvis framförda yrkandena hänvisar utskottet till motionerna II: 193 och II: 443.

Kungl. Maj:ts förslag innebär en höjning av anslaget med 1 000 000 kr. med hänsyn till en förutsebar ytterligare expansion av verksamheten under nästa budgetår.

Departementschefen har icke biträtt *skolöverstyrelsens* förslag om höjning av bidraget för handledning och materiel från 4 kr. 50 öre till 6 kr. per medlem samt av bidraget till lokalkostnader från 2 kr. till 2 kr. 75 öre per medlem.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet anfört i det föregående, punkten 5, avstyrker utskottet bifall till motionerna I: 147 och II: 193 i vad de berör förevarande anslag.

I likhet med departementschefen anser utskottet att goda skäl föreligger att förbättra stödet till ungdomens fritidsverksamhet. Utskottet kan emellertid inte finna det lämpligt att redan nu tillstyrka förslag om förändrade bidragsgrunder. Ett framtida ställningstagande till det utredningsarbete som pågår inom 1962 års ungdomsutredning bör inte föregripas genom punktvisa ställningstaganden till utformningen av stödet. Utskottet biträder således Kungl. Maj:ts förslag och avstyrker motionerna I: 394 och II: 443, både i vad de avser ändring av gällande statsbidragsbestämmelser och höjning av anslaget till fritidsverksamheten. I enlighet därmed hemställer utskottet,

I. att motionerna I: 394 och II: 443, i vad de avser ändring av statsbidragsbestämmelserna, icke må av riksdagen bifallas;

II. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag ävensom med avslag å motionerna I: 147 och II: 193 samt I: 394 och II: 443, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till ungdomens fritidsverksamhet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 8 000 000 kr.

8:o) **Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet.** Kungl. Maj:t har (punkt B 72, s. 151—154) föreslagit riksdagen att till detta ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 3 666 000 kr., innebärande en anslagshöjning med 650 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lidgard* (I: 385) och den andra inom andra kammaren av herr *Turesson* (II: 484), i vilka hemställts att riksdagen måtte besluta 1. att statsbidrag ej måtte utgå till politiska ungdomsorganisationer samt 2. att till *Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 3 166 000 kr.;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Olsson* (I: 390) och den andra inom andra kammaren av herrar *Larsson* i *Borrby* och *Boo* (II: 467), i vilka hemställts att riksdagen måtte 1. besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om att Föreningen Nordens ungdomsrepresentantskap må erhålla statsbidrag till sin centrala verksamhet enligt de grunder som stadgas i Kungl. Maj:ts kungörelse den 4 juni 1964, samt 2. vid sin behandling av *Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet* under åttonde huvudtiteln för budgetåret 1965/66 bevilja ett anslag av 3 711 000 kr.

Beträffande motiveringarna för de motionsvis framförda yrkandena får utskottet hänvisa till motionerna II: 484 och II: 467.

Utskottet. Genom beslut förra året infördes ett särskilt statsbidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet. Utskottet ansåg att det då framlagda förslaget i allt väsentligt svarade mot de krav som i dagens läge kan och bör ställas på ett verksamt stöd till det betydelsefulla arbete som ungdomens egna organisationer bedriver.

Den vidgade målsättningen för stödet till ungdomsorganisationerna, som också ingick i fjolårets beslut och som utskottet fann principiellt berättigad, innebar bl. a. att de politiska ungdomsorganisationerna inte skulle tilldelas bidrag enligt andra och mer restriktiva regler än övriga organisationer. Utskottet anslöt sig också till den lösning som departementschefen förordade av frågan hur bidragsförutsättningarna borde prövas. Med anledning av motionerna I: 385 och II: 484, i vilka yrkas att statsbidrag ej skall utgå till politiska ungdomsorganisationer, får utskottet sålunda hänvisa till sitt ställningstagande förra året och avstyrker med anledning därav bifall till motionsförslaget.

I motionerna I: 390 och II: 467 föreslås att Föreningen Nordens ungdomsrepresentantskap skall få statsbidrag till sin centrala verksamhet. Enligt departementschefens förslag bör för nästa budgetår antalet bidragsberättigade organisationer endast utökas med De vanföras riksförbund. Utskottet instämmer med departementschefen i att en viss försiktighet bör iakttas när det blir fråga om att vidga kretsen av bidragsberättigade organisationer. Ändå vill utskottet inte underlåta att framhålla sitt allmänna intresse för att stödmöjligheterna vidgas i den mån de ekonomiska möjligheterna föreligger. Utskottet anser att det därvid är angeläget att även gynna sådana organisationer som bedriver ungdomsverksamhet inom minoritetsgrupper i samhället eller vilkas syfte är att vidga ungdomens intressen för samarbete utanför vårt lands gränser. Även om utskottet således hyser förståelse för synpunkterna i motionerna I: 390 och II: 467 har utskottet ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag och sålunda avstyrka bifall till motionerna i fråga.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

I. att motionerna I: 385 och II: 484, i vad de avser beslut av riksdagen att statsbidrag ej må utgå till politiska ungdomsorganisationer, icke må av riksdagen bifallas;

II. att motionerna I: 390 och II: 467, i vad de avser skrivelse till Kungl. Maj:t om statsbidrag till Föreningen Nordens ungdomsrepresentantskap, icke må av riksdagen bifallas;

III. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag ävensom med avslag å motionerna I: 385 och II: 484 samt I: 390 och II: 467, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 3 666 000 kr.

9:o) **Bidrag till Centralförbundet för nykterhetsundervisning.** Kungl. Maj:t har (punkt B 73, s. 154 och 155) föreslagit riksdagen att till detta ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 100 000 kr., vilket innebär en anslagshöjning med 70 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Blomquist* (I: 147) och den andra inom andra kammaren av herr *Fridolfsson* i Stockholm (II: 193), i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte besluta att till *Bidrag till Centralförbundet för nykterhetsundervisning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 150 000 kr.;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Erik F. Petersson m. fl.* (I: 170) och den andra inom andra kammaren av herr *Engkvist m. fl.* (II: 192), i vilka hemställts att riksdagen måtte besluta 1. att det sammanlagda anslaget till Centralförbundet för nykterhetsundervis-

ning för budgetåret 1965/66 ökas med det belopp skolöverstyrelsen förordat, nämligen 120 000 kr., och sålunda uppföres som reservationsanslag av sammanlagt 1 150 000 kr. samt 2. att överlåta åt Kungl. Maj:t att sedermera på förslag av skolöverstyrelsen bestämma om uppdelning av anslaget till Centralförbundet på Bidrag till verksamhet och på Bidrag till organisationskostnader.

Beträffande motiveringarna för de motionsvis framförda yrkandena hänvisar utskottet till motionerna II: 193 och II: 192.

Utskottet. I motionerna I: 170 och II: 192 framhålles att statens ekonomiska stöd till Centralförbundet för nykterhetsundervisning (CFN) inte är tillräckligt för att förbundets verksamhet skall kunna fortsättningsvis bedrivas i enlighet med intentionerna i 1954 års riksdagsbeslut om den framtida nykterhetspolitiken. Den allmänna kostnads- och löneutvecklingen samt höjda föreläsarvoden har bidragit till att fördyra verksamheten samtidigt som anspråken växer på att CFN i sin upplysnings- och undervisningsverksamhet skall tillhandahålla moderna och kostnadskrävande hjälpmedel. I nuvarande läge föreligger risk för att förbundets verksamhet inte kan upprätthållas i hittillsvarande omfattning. Utskottet anser för sin del att en utveckling, som innebär att CFN blir tvingat att krympa sin verksamhet, inte är försvarlig. Det statliga bidraget bör därför enligt utskottets mening för nästa budgetår höjas med 50 000 kr. utöver det belopp Kungl. Maj:t föreslagit. Utskottet har därmed i fråga om medelsanvisningen biträtt yrkandena både i motionerna I: 170 och II: 192 samt I: 147 och II: 193. Beslut om uppdelning av den föreslagna medelsanvisningen på anslagsposter till CFN:s verksamhet respektive organisationskostnader bör i enlighet med vad som förordas i de båda förstnämnda motionerna ankomma på Kungl. Maj:t efter förslag av skolöverstyrelsen. Utskottet förutsätter att de synpunkter, som framförs i motionerna beträffande dispositionen av anslaget, därvid beaktas. Någon särskild åtgärd från riksdagens sida med anledning av motionsyrkandet i denna del anser utskottet inte påkallad. Förslaget i de båda sistnämnda motionerna att den förordade höjningen av förevarande anslag skall åstadkommas genom överföring av medel från anslaget Bidrag till ungdomens fritidsverksamhet kan utskottet, som redan framhållits under punkterna 5 och 7 i det föregående, inte biträda.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

I. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag ävensom med bifall till motionerna I: 147 och II: 193 samt I: 170 och II: 192, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till Centralförbundet för nykterhetsundervisning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 150 000 kr.;

II. att motionerna I: 170 och II: 192, i vad de avser beslut om dispositionen av anslaget, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

10:o) **Bidrag till nykterhetsorganisationer m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt B 74, s. 155—157) föreslagit riksdagen att till detta ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 2 080 000 kr., vilket innebär en anslagshöjning med 100 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Erik Olsson* och *Dahl* (I: 166) samt den andra inom andra kammaren av herr *Rimmerfors m. fl.* (II: 216), i vilka hemställts att riksdagen med beaktande av de kompetenskrav, som ställs på en lärarorganisations instruktör, måtte anvisa 36 000 kr. för budgetåret 1965/66 såsom bidrag till avlöningen till instruktören hos Sveriges lärares nykterhetsförbund.

Beträffande motiveringen för det motionsvis framförda yrkandet hänvisar utskottet till motionen II: 216.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt. Det förslag som väckts i motionerna I: 166 och II: 216 om höjning av bidraget till instruktör hos Sveriges lärares nykterhetsförbund (SLN) framfördes också i motioner till förra årets riksdag. Utskottet, som då inte anslöt sig till motionärernas motivering för höjning av bidraget, nämligen att speciell lärarkompetens borde uppställas för SLN:s instruktör, avstyrkte bifall till fjolårets motioner. Någon anledning att frånga denna ståndpunkt föreligger inte. Utskottet kan således inte biträda motionerna I: 166 och II: 216.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

I. att motionerna I: 166 och II: 216, i vad de avser förmånligare bidragsgrund för avlöande av SLN:s instruktör, icke må av riksdagen bifallas;

II. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 166 och II: 216, såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till nykterhetsorganisationer m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 2 080 000 kr.

11:o) **Bidrag till Svenska nykterhetsfrämjandet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 75, s. 158), vilket innebär anvisande av samma anslagsbelopp som för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Svenska nykterhetsfrämjandet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 15 000 kr.

12:o) **Bidrag till framställning av blindskrifter och talböcker för blinda.** Kungl. Maj:t har (punkt B 76, s. 158—160) föreslagit riksdagen att till detta ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 652 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Blomquist* (I: 147) och

den andra inom andra kammaren av herr *Fridolfsson* i Stockholm (II: 193), i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte besluta att till Bidrag till framställning av blindskrifter och talböcker för blinda för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 702 000 kr.

Beträffande motiveringen för det motionsvis framförda yrkandet får utskottet hänvisa till motionen II: 193.

Utskottet. Frågan om att tillgodose de blindas behov av studielitteratur kommer enligt vad som framgår av statsverkspropositionen att utredas av skolöverstyrelsen. Utskottet vill uttala sin tillfredsställelse över detta initiativ. I avvaktan på att utredningen fullföljs och i förhoppning att förslag skall kunna framläggas redan till nästa års riksdag tillstyrker utskottet bifall till den av Kungl. Maj:t föreslagna höjningen av detta anslag med 115 000 kr. Utskottet biträder således inte förslaget om ytterligare anslagshöjning i motionerna I: 147 och II: 193 och hänvisar i detta sammanhang till sina uttalanden beträffande detta motionsförslag under punkterna 5, 7 och 9 i det föregående.

Utskottet hemställer således,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 147 och II: 193, såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till framställning av blindskrifter och talböcker för blinda* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 652 000 kr.

13:o) **Bidrag till kulturell verksamhet bland döva.** Kungl. Maj:t har (punkt B 77, s. 160 och 161) föreslagit riksdagen att till detta ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 31 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Blomquist* (I: 147) och den andra inom andra kammaren av herr *Fridolfsson* i Stockholm (II: 193), i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte till Bidrag till kulturell verksamhet bland döva för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 69 000 kr.;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Manne Olsson* och *Magnusson* (I: 168) samt den andra inom andra kammaren av fröken *Olsson m. fl.* (II: 214), i vilka hemställts att riksdagen måtte bevilja Arbetarnas bildningsförbund ett anslag av 40 000 kr. att användas för folkbildningsarbete bland döva.

Beträffande motiveringarna för de motionsvis framförda yrkandena får utskottet hänvisa till motionerna II: 193 och II: 214.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt innebär att bidraget till kulturell verksamhet bland döva, som under flera år utgått med oförändrat

belopp, ökas med 18 000 kr. I likhet med departementschefen anser utskottet att staten bör ge ett starkare stöd åt de dövas strävanden att skapa kulturella kontakter. Utskottet hyser därför förståelse för de motionsförslag som framförts om ytterligare ökning av det statliga bidraget för detta ändamål.

Motionerna I: 147 och II: 193 har tidigare behandlats under punkterna 5, 7, 9 och 12. Förslaget om ökning av andra anslag genom överföring av medel från anslaget till ungdomens fritidsverksamhet kan, som där framhållits, inte biträdas av utskottet, som sålunda avstyrker bifall till ifrågavarande motioner, i vad de avser detta anslag.

I motionerna I: 168 och II: 214 har begärts ett särskilt anslag av 40 000 kr. till Arbetarnas bildningsförbund att användas för folkbildningsarbete bland döva. I yttrande över motionsförslaget nämner skolöverstyrelsen att Sveriges dövas riksförbund i sina äskanden om bidrag för budgetåret 1966/67 bl. a. anhållit, att statsbidrag måtte beviljas för anställande av en studieinstruktör. Förbundet är numera anslutet till Arbetarnas bildningsförbund men kan inte utnyttja detta förbunds instruktörer för sin bildningsverksamhet. Skolöverstyrelsen nämner vidare, att överstyrelsen avser att efter ytterligare utredning för budgetåret 1966/67 framlägga förslag i fråga om kulturell verksamhet bland olika grupper av handikappade. Därvid kommer överstyrelsen även att beakta de dövas önskemål och det kan förutses att framställningen från Sveriges dövas riksförbund kommer att tillstyrkas. Utskottet finner för sin del att mycket starka skäl talar för att ge de döva ytterligare stöd i den form motionärerna föreslår. Med hänvisning till vad skolöverstyrelsen anfört anser sig utskottet emellertid inte böra förorda att förslaget genomförs för nästa budgetår, varför utskottet avstyrker bifall till motionerna i fråga.

Utskottet, som sålunda tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag, hemställer, att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag även som med avslag å motionerna I: 147 och II: 193 samt I: 168 och II: 214, förstnämnda två motioner såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till kulturell verksamhet bland döva* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 31 000 kr.

14:o) **Uppskjuten fråga.** Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande i fråga om Kungl. Maj:ts under *punkten B 64* framställda förslag om bidrag till folkbibliotek, vilket utskottet härmed får för riksdagen anmäla.

Stockholm den 6 april 1965

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Einar Persson, Birger Andersson, Ivar Johansson, Fritz Persson, Axel Andersson, Rikard Svensson, fru Wallentheim, herrar Per Jacobsson, Mårtensson, Kaijser, Källqvist, Thorsten Larsson och Wallmark; samt

från andra kammaren: herrar Bohman, Gustafsson i Stockholm, Mellqvist, fröken Elmén, herrar Larsson i Hedenäset, Bergman, fröken Olsson, herrar Arvidson, Johansson i Norrköping, Mattsson, Nordstrandh, Berg, Jönsson i Arlöv och Mundebo.

Reservationer

1) vid punkten 2 (Bidrag till studiecirkelverksamhet) av herr Mundebo

2) vid punkten 6 (Utbildning av ungdomsledare)

a) av herrar Ivar Johansson, Axel Andersson, Per Jacobsson, Källqvist, Thorsten Larsson, fröken Elmén, herrar Larsson i Hedenäset, Mattsson och Mundebo, vilka ansett

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 5, som börjar med »Departementschefen hänvisar» och slutar med »500 000 kr.», bort ha följande lydelse:

»I motionerna I: 78 och II: 105 samt I: 167 och II: 188 yrkas på en höjning med 500 000 kr. av den av Kungl. Maj:t för nästa budgetår föreslagna medelsanvisningen till ungdomsledarutbildningen. Motionärerna hänvisar till att skolöverstyrelsen i samråd med 1962 års ungdomsutredning begärt en höjning med samma belopp. Som motivering för sitt äskande har skolöverstyrelsen redovisat att 53 ungdomssammanslutningar för nästa budgetår anmält ett medelsbehov av i det närmaste 7,7 milj. kr. till ledarutbildning, vilket belopp är mer än tre gånger så stort som det anslag som utgår för innevarande budgetår. Motionärerna anser det vara ett synnerligen angeläget krav att kunna öka utbildningsverksamheten så att utbildningen någorlunda motsvarar de redovisade behoven. I avvaktan på att ungdomsutredningen slutför sitt arbete anser motionärerna den föreslagna bidragsökningen vara ett minimikrav. Utskottet ansluter sig till de synpunkter som sålunda framförts och biträder därför förevarande motionsyrkanden.»

dels ock att utskottets hemställan under I. bort ha följande lydelse:

»I. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag ävensom med bifall till motionerna I: 78 och II: 105 samt I: 167 och II: 188, till *Utbildning av ungdomsledare* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kr.»

b) av herr *Nordstrandh*

3) vid *punkten 8* (Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet) av herrar *Kaijser, Wallmark, Bohman* och *Nordstrandh*, vilka ansett

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 7, som börjar med »Den vidgade» och slutar med »till motionsförslaget», bort ha följande lydelse:

»Den vidgade målsättningen för stödet till ungdomsorganisationerna, som också ingick i fjolårets beslut, innebar bl. a. att de politiska ungdomsorganisationerna inte skulle tilldelas bidrag enligt andra och mer restriktiva regler än övriga organisationer. Utskottet hade redan förra året anledning att redovisa sina principiella betänkligheter mot att med statsmedel stödja arbetet inom de politiska ungdomsorganisationerna. I motionerna I: 385 och II: 484 förordas, att dessa organisationer helt skall undantagas från statligt stöd. Motionärerna har enligt utskottets mening vägande skäl för en sådan ståndpunkt. Utskottet har därför funnit sig böra förorda bifall till förslaget att statsbidrag ej längre skall utgå till de politiska ungdomsorganisationerna. Den därav föranledda minskningen av detta anslag beräknar utskottet i likhet med motionärerna till 500 000 kr.»

dels att utskottets hemställan under I. bort ha följande lydelse:

»I. att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 385 och II: 484, såvitt nu är i fråga, besluta att statsbidrag icke skall utgå till politiska ungdomsorganisationer;»

dels ock att utskottets hemställan under III. — under förutsättning av bifall till yrkandet beträffande I. — bort ha följande lydelse:

»III. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 390 och II: 467 ävensom med bifall till motionerna I: 385 och II: 484, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 3 166 000 kr.»